

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
Београд, Студентски трг 1

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ	
Примљено:	15 JUL 2014
Орг. јед.	Број
06	01200-3407/2-14

ВЕЋУ ЗА СТУДИЈЕ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТУ

Предмет: Подобност теме и кандидата МА Илије Микића за израду докторске дисертације

Одлуком Већа за студије при Универзитету у Београду број 06-167/IV-203/4-14JKJ од 13. маја 2014. године, именовани смо за чланове Комисије за оцену подобности теме и кандидата МА Илије Микића за израду докторске дисертације и научне заснованости теме **Виминацијум – интердисциплинарна интерпретација односа насељености и становништва од касне праисторије до касног средњег века.**

На основу материјала приложеног уз Захтев кандидата, Комисија подноси следећи

РЕФЕРАТ

1. Подаци о кандидату

1.1. Биографски подаци

Кандидат МА Илија Микић је рођен 26. 11. 1982. године у Сарајеву. Основну школу је учио у Београду, а 1997. године је уписао XI гимназију у Београду, где је матурирао 2001. године. Исте године је уписао Спортску академију, на којој је дипломирао 2006 године. Филозофски факултет у Београду уписује 2002. године на Одељењу за археологију. Током студија је остварио просечну оцену 8,13, а дипломски рад је оцењен највишом оценом 10. Дипломирао је на катедри за класичну археологију са темом "Осликане гробнице Виминацијума – истраживања, тумачење, презентација".

Постдипломске мастер студије је уписао и завршио по програму за 2008/2009 школску годину на Катедри за постдипломске интердисциплинарне студије антропологије, такође на Филозофском факултету у Београду, са просечном оценом током студија 9,14. Мастер рад "Епигенетске варијације на средњовековним лобањама из Винче – идентификација и интерпретација" је одбранио са оценом 10.

Школске 2010/11. године је уписао докторске студије Универзитета у Београду на смеру Историја и филозофија природних наука и технологије. У два наврата, децембра 2005. и

априла 2008. године био је на студијском усавршавању у Антрополошкој збирци у Минхену (Statssammlung für anthropologie und paläoanatomie München).

Од јануара 2011. године је запослен у Археолошком институту у Београду на пројекту „Виминацијум - Римски град и легијски војни логор – истраживање материјалне и духовне културе, становништва, применом најсавременијих технологија даљинске детекције, геофизике, ГИС-а, дигитализације и 3D визуализације“.

Поседује одређено теренско искуство са локалитета Виминацијум, Хаџи – Проданова пећина, Мајдан, Верушић итд.

Од страних језика говори енглески и служи се немачким.

1.2. Стечено научноистраживачко искуство

Кандидат је докторске студије Универзитета у Београду уписао школске 2010/2011. године. Положио је следеће испите:

1. Увод у историјске студије	оцена	10
2. Наука и култура у Србији		8
3. Историја математике		10
4. Основи филозофије природних наука		10
5. Историја медицине и фармације		7
6. Општа музеологија		10

У току студија, кандидат је положио и следеће дискурсе:

1. Синтезно-методолошки дискурс	9
2. Историографски дискурс	10
3. Аналитичко-структурални контекст истраживања	10
4. Тематско-модуларни дискурс	10
5. Културни и естетски аспект науке и технологије	10
6. Упоредна социо-политичка теорија науке и технологије	10
7. Теорија развоја науке и технологије	10

Године 2012. био је члан организационог одбора прве међународне конференције на Виминацијуму под називом „Archeological Heritage-its Role in Education, Presentation and Popularisation of Science“. Члан је организационог одбора и за симпозијум на Виминацијуму 2014. године под називом „Regular meeting of the OpenArch partners“.

Кандидат је 2014. године био учесник међународне конференције младих у Санкт Петербургу са темом „Случаи трепанацији черепа с територији ромског мавзолеја III-IV

в.в. г. Виминаций, Актуальная археология 2., Археология в современном мире: в контакте и в конфликте, Российская Академия Наук, Институт истории материальной культуры, Санкт Петербург 2014.

Од 2011. године је запослен на пројекту „Виминацијум - Римски град и легијски војни логор – истраживање материјалне и духовне културе, становништва, применом најсавременијих технологија даљинске детекције, геофизике, ГИС-а, дигитализације и 3D визуализације“.

Године 2012. се прикључио пројекту Европске Уније под називом „OpenArch“.

Публиковани радови:

Микић, И.: *Кратак осврт на паганску гробницу Г-2624 античког Виминацијума*, Археологија и природне науке бр. 3., Београд 2008.

Mikić, I. Korać, N.: *Medieval Cemeteries by the Zavojsko Lake near Pirot-Paleodemographic Analysis*, Arheologija i prirodne nauke 6/2010, Beograd 2011, 211-230.

Mikić, I.: *Epigenetic test on Medieval Skulls from Vinča*, Arheologija i prirodne nauke 6, Beograd 2010, 199-210.

Mikić, I., Korać, N.: *Viminacium - The Pećine necropolis-skeletons around Late Anticque Buildings `A` and `B`*, Arheologija i prirodne nauke 6, Beograd 2011, 185-199.

Korać, N., Mikić, I.: *Finds of Causa Mortis on the Skeletons at Viminacium in Context of Amphitheatre Discovery*, Arheologija i prirodne nauke 6, Beograd 2011, 339-353.

Mikić, I., Korać, N.: *VIMINACIUM-EXPIRIENCES WITH HUMAN OSTEOLOGICAL MATERIAL*, Arheologija i prirodne nauke 9, Beograd 2013. (u štampi).

Кириченко, Д., А., Микич, И.: *Случаи трепанацији черепа с територији ромског мавзолеја III-IV в.в. г. Виминаций*, Актуальная археология 2., Археология в современном мире: в контакте и в конфликте, Российская Академия Наук, Институт истории материальной культуры, Санкт Петербург 2014., 80-85.

Korać, N., Mikić, I.: *Periostitis i osteomyelitis kod stanovništva Viminacijuma-nekropola Više Grobalja*, Arheologija i prirodne nauke 10, Beograd 2014 (u štampi).

1.3. Оцена подобности кандидата за рад на предложеној теми

Кандидат МА Илија Микић је успешно положио све испите на докторским студијама, и од 2008 године до данас публиковао 8 радова из области истраживања предложене теме докторске дисертације. Био је члан организационог одбора две конференције, и излагао је

результате својих истраживања на једној међународној конференцији. Од 2011. године је запослен на научно-истраживачком пројекту, где је ангажован на истраживањима која су у фокусу предложене теме дисертације. Све наведено, као и увид у квалитет наведених публикованих радова, говори да је кандидат Илија Микић стекао задовољавајуће искуство и способност за рад на предложеној теми докторске дисертације.

2. Предмет и циљ истраживања

Предмет ове дисертације је интердисциплинарно истраживање структуре насеља и становништва на Виминацијуму од периода касне праисторије (латенски период) до касног средњег века. Тежиште рада биће усредсређено на изналажење односа насеља и становништва за сваки период живота на простору Виминацијума. Глобално речено, простор Виминацијума су настањивали Келти, најдуже Римљани, затим народи приспели током велике сеобе да би потом уследили и Словени, а на крају и староседеоци. Кандидат је већ истраживао њихове некрополе, а главни предмет рада ће бити њихово везивање за одговарајућа насеља. Значајан аспект истраживања представљаће утврђивање континуитета или дисконтинуитета насељавања, а исто тако и дисконтинуитета или континуитета становништва које је насељавало ту урбану зону у врло дугом временском периоду.

Основни циљ рада је постављен на мултидисциплинарном истраживању односа структуре насељавања и становништва на Виминацијуму, на чему се и заснива његова дисертабилност. Виминацијум је управо једини локалитет у Србији који нам пружа могућност праћења овог односа од касне праисторије до касног средњег века. Хронолошки распон трајања живота на Виминацијуму, требало би овим радом да покаже где је његово становништво и живело, како је било организовано, каквог је било порекла, колике бројности, као и зашто престаје живот на Виминацијуму после готово два миленијума трајања.

3. Полазне хипотезе

Током припреме пројекта ове докторске тезе коме је кандидат, као истраживач-сарадник на пројекту Виминацијум-римски град и легијски логор, посветио неколико година, дошао је до две основне хипотезе:

а) Археолошким ископавањима и рекогносцирањима (земљиште око Виминацијума је данас обрадива површина доступна за опсервацију) нису утврђени трагови никаквих насеља. С друге стране, становништво сахрањено у десетак некропола у периоду близу два миленијума, највероватније је користило руине Виминацијума због обиља квалитетног грађевинског материјала за формирање својих мањих настанби. Уосталом, забележено је да

се крајем 19. века у Пожаревцу камен са Виминацијума продавао као грађевински материјал. Све то упућује на хипотезу да је добра локација и квалитетан грађевински материјал био основни критеријум да се живот у практичном смислу одвијао управо на једној локацији. Другим речима, на Виминацијуму је у целом посматраном периоду нека популациона група одржавала „ватру живота“.

б) Друга хипотеза је везана за прву – ако се докаже континуитет трајања насеља на самом Виминацијуму, из те чињенице произилази и поуздан дисконтинуитет што се тиче укупног карактера популација или популационих група чији су остаци нађени на овом простору.

4. Научне методе истраживања

Мултидисциплинарни карактер проблема који се истражује, циљеви и задаци истраживања, као и сложеност и специфичност предмета истраживања захтевају примену свих фаза методолошких поступака и коришћење различитих метода за постизање научно фундираних резултата. Кандидат Илија Микић предлаже добар избор метода као и мера и специфичних техника анализе које могу допринети разоткривању научне истине на локалитету Виминацијум. Основне методе које су планиране да се примене у овом истраживању јесу:

- обрада релевантне археолошке документације и литературе,
- критички осврт на историјске податке везане за Виминацијум,
- валоризација података из инхумираних и кремираних гробова,
- аналитичка обрада популационо демографских елемената,
- коришћење изотопа лаких елемената, на првом месту стронцијума, у смислу егзактног утврђивања порекла становника Виминацијума,
- сагледавање музеолошких и херитолошких аспеката због широког приказивања старих и нових резултата,
- збирна мултидисциплинарна анализа и интерпретација.

У реализацији набројаних мултидисциплинарних методолошких фаза, потребно је додати, да ће поред кандидатовог личног рада бити укључене и одговарајуће иностране институције, пошто у нашој средини сличне не постоје.

5. Очекивани научни допринос, оправданост и интердисциплинарност

Научна оправданост предложене докторске дисертације је у чињеници:

а) да је то нов, пионирски и интердисциплинарни, али свакако професионални, приступ наведеној истраживачкој теми.

б) да, са једне стране постоје подаци о трајању живота на простору Виминацијума, да, са друге стране постоје подаци и информације о популацијама које су га настањивале готово два миленијума, али да још увек немамо поуздане податке о насељима свих тих популационих група, што научно оправдава предложено интердисциплинарно истраживање и покушај интерпретације односа структуре насељавања и становништва од касне праисторије до касног средњег века. Бројне популационе групе су, према елементима материјалне културе, показале различито порекло, и овим радом би се егзактним лабораторијским приступом, на основу одређеног броја узорака, видело колико су оне географски разнородне. Научно би била тестирана постављена хипотеза да су после разарања Виминацијума у 5. веку, све ове популационе групе, које су уз то биле малог обима, могле да организују свој живот управо на руинама Виминацијума.

Овако конципиран задатак би заправо представљао синтезу једне обимне фазе истраживања на Виминацијуму, а чињеница да би кандидат покушао да утврди однос насеља и становништва, о чему до сада није било речи у нашој науци, указује да тема има несумњиву оправданост и да може дати значајан научни допринос.

Укупно узевши, научна оправданост је и у примени нових и комплексних метода праћења односа структуре насељавања и становништва, а што према садашњем степену истражености у нашој средини омогућава само Виминацијум.

Значај ове дисертације и њена научна иновативност заснивају се и на могућности заокруженог, новог и оригиналног методолошког приступа у расветљавању релација између структуре насељавања и становништва. Начин на који ће бити спроведена теза, односно научна анализа, могао би у догледно време да се примени и на другим налазиштима у Србији. На првом месту би требало поменути налазишта Феликс Ромулијана, Сирмијум и Медијана, без обзира што су њихови показатељи овог типа знатно скромнији.

6. План истраживања и структура рада

План истраживања и структура дисертације усклађена је са савременим научним пројектима археолошких, палеодемографских и историјскодемографских истраживања која захтевају мултидисциплинарни приступ у перцепцији и разјашњењу појава и догађаја. Према предлогу пројекта дисертације кандидата Илије Микића, садржај истраживања у контексту задате теме подразумевао би десетак одвојених целина. На првом месту би то било утврђивање простирања римског града Виминацијума и пратећег војног логора, који је био седиште две римске легије.

Потом би уследило утврђивање популационог обима, како цивилног насеља (града), тако и војног логора. Полазне податке о овим елементима налазимо у публикованим историјским и антроподемографским радовима о Виминацијуму.

Број становника из свих старијих насеља базира се на познавању њихових некропола, а у којима се то становништво у одређеном периоду сахрањивало. Због тога је потребно да се утврди број некропола на простору Виминацијума. Ту спада праисторијска некропола приписана Келтима, затим неколико римских некропола које се датују у период од 2. (или 1. века), па све до средине 5. века. Затим следи неколико некропола из периода велике сеобе народа. Константовани су и средњовековни скелети који би могли да се вежу за Словене. Најмлађа некропола на простору Виминацијума садржавала је мешовито становништво, укључујући и староседеоце.

За све некрополе које нису поуздано повезане, а које ће бити предмет истраживања, биће наведени и њихови „радни називи“. Оно што се може већ сада поуздано рећи јесте да те некрополе трају од 2. односно 1. века старе ере до 14. или 15. века нове ере.

У садржају дисертације свакако морају ући и палеодемографски елементи, који ће омогућити израчунавање обима сваке популације која је настањивала простор Виминацијума. Те популације су биле врло хетерогеног састава, како упућују уводна истраживања кандидата Илије Микића. Биће учињен покушај да се одреди њихово порекло помоћу анализе изотопа лакних метала (нпр. стронцијума).

Посебан део истраживања и посебна целина докторске дисертације односила би се на покушај генералне интерпретације развоја насељености на простору Виминацијума. Она би била заснована на претходно постављеним критеријумима.

7. Закључак и предлог

Увидом у приложену документацију и образложење теме докторске дисертације, Комисија је закључила да је кандидат МА Иија Микић стекао законске, стручне и научне услове за израду докторске дисертације. Предложена тема дисертације **Виминацијум – интердисциплинарна интерпретација односа насељености и становништва од касне праисторије до касног средњег века**, са јасно дефинисаним предметом и циљем, као и оригиналном методологијом истраживања, има карактеристике научног објашњења археолошких, антрополошких и историјско-демографских услова и развоја насељености на Виминацијуму, и представља мултидисциплинаран и пионирски приступ проблематици начина живота у историјском периоду. На примеру Виминацијума би се примениле поменуте нове методе, ранија сазнања и у потпуности тестирала полазна хипотеза о јединственом месту становања и различитим местима сахрањивања током трајања готово двомиленијумског материјалног и биолошког живота на Виминацијуму. Уколико се испуне

предвиђени резултати истраживања, научни допринос ове дисертације огледао би се и у постављању оригиналне методологије истраживања која би могла и требало да послужи и као истраживачки модел за друга налазишта.

Комисија предлаже да се за менторе ове дисертације именују проф. др Гордана Војковић, ванредни професор Универзитета у Београду, Географски факултет, Студијска група за демографију и др Бојан Радак, научни саветник Института за нуклеарне науке Винча.

На основу изнетих чињеница, Комисија предлаже Већу за студије при Универзитету да кандидату МА Илији Микићу одобри израду докторске дисертације под називом **Виминацијум – интердисциплинарна интерпретација односа насељености и становништва од касне праисторије до касног средњег века.**

У Београду, 29. јун 2014.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Др Гордана Војковић, в. професор
Универзитета у Београду, Географски
факултет Студијска група за демографију

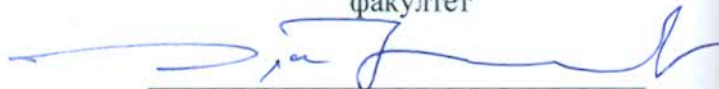
Др Бојан Радак, научни саветник,
Институт за нуклеарне науке Винча

Др Миомир Кораћ, научни саветник,
Археолошки институт у Београду

Др Александар Седмак, професор
Универзитета у Београду, Машински
факултет

Др Драган Булатовић, доцент
Универзитета у Београду Филозофски
факултет, Семинар за музеологију и
херитологију Одељења за историју
уметности.